

Motion till riksdagen 2011/12:Sf280

av Åsa Lindestam m.fl. (S)

Tredelad föräldraförsäkring

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för att föräldraförsäkringen tredelas.

Motivering

Det finns inte – och ska inte finnas – någon definition på vad en familj är eller hur den ska se ut. I heterosexuella familjebildningar finns dock ett mönster i uttaget av föräldraledigheten som avspeglar det skeva maktförhållandet mellan kvinnor och män i samhället i stort. För att nå målen om ett jämställt samhälle bör regeringen fortsätta att förbättra föräldraförsäkringen.

Ett första steg är en tredelad föräldraförsäkring, där mamman får en tredjedel, pappan en tredjedel och den sista tredjedelen får föräldrarna komma överens om hur de fördelar.

Föräldraförsäkringen är ett sätt att ge kvinnor mer ekonomisk makt över sina liv. Eftersom kvinnor i fertil ålder förväntas ta ut större del av föräldraförsäkringen än en man i samma ålder är de som grupp mindre attraktiva på arbetsmarknaden. Även kvinnors löneutveckling påverkas av hur föräldraförsäkringen tas ut. För varje månad som pappan är föräldraledig ökar mammans framtida lön med knappt 7 procent. Det är en större effekt än motsvarande minskning av mammans egen föräldraledighet. För pappor verkar dock inte partnerns föräldraledighet ha någon effekt på den framtida lönen enligt rapport från IFAU, rapport 2010:5, ”Effekten av delad föräldraledighet på kvinnors löner”. En delning av föräldraförsäkringen är därför ett sätt att motverka diskriminering på arbetsmarknaden och att uppnå det socialdemokratiska målet om ett samhälle där kvinnor och män har lika möjligheter och inflytande.

Föräldraförsäkringen bör också utvecklas av en rad andra skäl.

Fel! Okänt namn på

Dagens system med en föräldraförsäkring som distribueras till familjen som en enhet strider mot utformningen av det svenska socialförsäkringssystemet i stort. En viktig princip i vårt gemensamma försäkringssystem är att försäkringarna är individbaserade och inte familjebaserade. Det uttalade syftet med detta har varit att främja arbetslinjen och jämställdheten. Att föräldraförsäkringen undantas kan förklaras med en mer konservativ syn på familjen och mäns förmåga att ta hand om barn som rådde då moderskapsförsäkringen år 1974 omvandlades till en föräldraförsäkring. Om en föräldraförsäkring skulle införas idag, skulle den utan tvekan vara annorlunda utformad. Det är därför även av principiell vikt att ge varje vårdnadshavare en självständig rätt till föräldraförsäkring.

En tredelning av föräldraförsäkringen är också i linje med principen om barnets bästa, som bl a återfinns i FN:s barnkonvention och genomsyrar svensk lagstiftning. Alla barn har rätt till goda och nära relationer med vårdnadshavarna, och föräldraförsäkringen bör ses som en förmån för barnen för att uppnå detta. År 2009 uppgick mäns uttag av betald föräldraförsäkring till 22 procent och kvinnors till 78 procent. En sådan snedfördelning av försäkringen är djupt problematiskt från ett barnperspektiv. Det försvårar barns möjlighet att bygga en sådan nära relation till sin pappa som de har rätt till. Barnets bästa är därför också ett starkt argument för en tredelad föräldraförsäkring.

Stockholm den 26 september 2011

Åsa Lindestam (S)

Carina Hägg (S)

Hillevi Larsson (S)

Carina Ohlsson (S)